

УДК. 658.15+655

Н.І.Передерієнко, С.М.Янковська

МЕТОДИ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПОЛІГРАФІЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Стійкий фінансовий стан поліграфічних підприємств характеризується їх платоспроможністю, наявністю достатніх сум грошових

засобів на рахунках, ефективним використанням оборотних коштів, правильною організацією розрахунків.

Для виявлення резервів поліпшення фінансового стану підприємств важливе значення має його аналіз, який повинен забезпечити вирішення таких завдань: оцінка платоспроможності в динаміці; визначення суми оборотних коштів, її приросту і співвідношення з короткостроковими зобов'язаннями; визначення структури джерел коштів; оцінка прибутковості в динаміці і факторів, які впливають на неї.

Фінансові показники — це важливий інструмент сучасного фінансового планування та аналізу діяльності підприємств. Можна виділити п'ять груп показників, які характеризують економічну спроможність і фінансовий стан підприємств: 1) коефіцієнти та показники платоспроможності; 2) показники структури джерел коштів; 3) показники активності; 4) показники заборгованості; 5) показники прибутковості.

Платоспроможність підприємств оцінюється за даними бухгалтерського балансу та на підставі характеристики ліквідності оборотних активів, що включає час, потрібний для перетворення їх у готівку. Підприємство можна вважати платоспроможним, якщо сума поточних активів (запасів, грошових коштів, дебіторської заборгованості та інших) більша або дорівнює зовнішній заборгованості. Це співвідношення називається поточним коефіцієнтом ліквідності.

Поточний коефіцієнт ліквідності визначає приблизно межу безпечності підприємств за його можливістю покривати короткострокові зобов'язання. Для поліграфічних підприємств і взагалі для промисловості коефіцієнт, який дорівнює 2 і більше, цілком прийнятний, у той час як для підприємств, що надають комунальні послуги, він може дорівнювати 1, оскільки вони мають низьку поточну заборгованість.

В умовах ринку, коли господарська діяльність підприємства та його розвиток відбуваються за принципом самофінансування, а при нестачі коштів за рахунок позикових коштів, досить вагомим аналітичним значенням набуває фінансова незалежність підприємства від зовнішніх позикових коштів. Запас джерел власних коштів — це запас фінансової стійкості підприємства за умови, що його власні кошти більші за позикові. Раціональним вважається той стан, коли питома вага власних фінансових ресурсів складає не менше 50 % усіх фінансових ресурсів, залучених до господарської діяльності.

Зовнішні споживачі (банки, кредитори) оцінюють зміни питомої ваги власних коштів у загальній сумі джерел коштів з точки зору фінансового ризику при укладанні угод. Ризик зростає в тому випадку, коли зменшується питома вага власних засобів.

Внутрішньобізнесна оцінка зміни питомої ваги власних засобів орієнтована на необхідність скорочення чи збільшення позик.

Визначений середній період погашення заборгованості замовниками показує термін, за який рахунки дебіторів перетворюються в «живі гроші». Підприємству вигідно, щоб даний період був якнайменшим, оскільки це дає змогу швидко відшкодувати і повторно використовувати кошти. З цієї точки зору активність характеризується показником оборотності рахунків дебіторів, який визначається відношенням виручки від реалізації до обсягу заборгованості.

Оборотність товарно-матеріальних засобів є важливою для підприємств, бо запаси вважаються найменш ліквідними серед побічних активів. Підприємство змушене тримати запаси, а це «зв'язує» його кошти. Отже, тому вигідно реалізувати запаси якомога швидше, щоб вивільнити кошти для інших потреб. Висока оборотність товарних запасів вважається ознакою ефективного використання цих активів.

Оцінка заборгованості підприємства проводиться для визначення його кредитоспроможності. Важливе значення це має для банківсько-кредитних установ, які надають підприємству позики. Для такої оцінки використовується декілька показників заборгованості: співвідношення загальної суми боргових зобов'язань і активів; співвідношення довгострокової заборгованості і власних коштів; співвідношення довгострокової заборгованості і активів.

Значна увага при оцінці економічної спроможності підприємства приділяється питанням його прибутковості. Аналіз прибутковості передбачає визначення показника оборотності активів як відношення обсягу реалізованої продукції і прибутку до суми активів; коефіцієнта чистого прибутку — співвідношення чистого прибутку і виручки від реалізації продукції (робіт, послуг).

Оцінка фінансового стану підприємства за системою розглянутих показників має найбільшу вагу при порівнянні з відповідними середніми значеннями показників подібних підприємств, найкращих підприємств галузі або в цілому по галузі. Це дає можливість порівняти фінансовий стан підприємства, його економічну спроможність на певний момент або за певний період і виявити резерви поліпшення фінансово-господарської діяльності.

1. Ковбасюк М.Р. Аналіз фінансового положення підприємства // Бухгалтерський учет. 1991. № 12. С. 20-22. 2. Нікбахт Е., Тронеллі А. Фінанси. К., 1993. 3. Суторміна В.М., Федосова В.М., Рязанова Н.С. Фінанси зарубіжних корпорацій. К., 1993.

Стаття надійшла до редакції 15.01.94.